

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن علي بن الحسين عليه السلام قال:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَبَّوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهْجَ وَ حَوْضَ اللَّجْجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

عاقل ابله‌نما

شناسنامه مطلب	
e-d-۲۸	کد مطلب
شرح حدیث و دعا	موضوع
	موضوع مرتبط
علمی / سایر علوم / شرح حدیث و دعا / سایر منابع	رده
عقل، تقیه، استظهار، شیوه برداشت، مبارزه سیاسی، تربیت نیرو، محکم و متشابه، تأویل	برچسب
در تولید این فایل از نرم‌افزار جامع الاحادیث متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی استفاده شده است.	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نمو

nomov.ir

«عن أبي عبد الله ع قال قال رسول الله ص مداراة الناس نصف الإيمان و الرفق بهم نصف العيش ثم قال أبو عبد الله ع خالطوا الأبرار سرا و خالطوا الفجار جهارا و لا تميلوا عليهم فيظلموكم فإنه سيأتي عليكم زمان لا ينجو فيه من ذوي الدين إلا من ظنوا أنه أبله و صبر نفسه على أن يقال [له] إنه أبله لا عقل له.»^۱

نکته بسیار مهم در برداشت از بیانات نورانی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام این است که علاوه بر مؤدای متن سخن، احتفاف قرائن را نیز بایست در فهم مراد گوینده از سخن در نظر گرفت. شخصیت گوینده از جهت مبانی فکری^۲ و جایگاه اجتماعی و ... و نیز ظرف اجتماعی مخاطبت و شرایط مخاطب خصوصاً ظرفیت فهم وی و نیز غرض یا اغراض القای سخن و نیز اینکه این سخن در تأمین این اغراض در کنار چه ابزارهای دیگری محصل غرض خواهد بود و ... همه بایست مدنظر باشند.

توجه به این نکته در سلامت برداشت از این خبر بسیار راهگشا خواهد بود. جایگاه عقل در مبانی اسلامی چنان برجسته است که کمتر ارزشی با آن درآیات و اخبار پهلوپهلو می‌زند. از آن سوی، امام صادق علیه السلام چون سایر ائمه معصوم ما - که درود و سلام الهی بر ایشان باد - یک فعال سیاسی مهم و در رأس یک جریان حساس ضد نظام حاکمیتی آن روزگار بوده‌اند و می‌دانیم که راهبرد حضرتش در راستای تشکیل حکومت توحیدی، تربیت انسانی مردمان بوده است. ایشان در این مسیر ناچار بوده‌اند از تاکتیکی به نام «تقیه».

اکنون به فقرات ذیل این خبر شریف نگاه مجددی می‌اندازیم. می‌توان احتمال داد که «خالطوا الأبرار سرا» یعنی اینکه با دوستان هم عقیده رابطه پنهانی داشته باشید و «و خالطوا الفجار جهارا» یعنی اینکه با دشمنان راه ما و گرایندگان به حکومت‌های اموی یا عباسی در آشکار و از روی تقیه ارتباط داشته باشید و چنان بهره خود را از ایشان بگیرید که ردی از شما نیابند و «و لا تميلوا عليهم فيظلموكم» یعنی اینکه حرکتی که حساسیت ایشان را برانگیزد نباید در این شرایط از شما سرزند چراکه ایشان بسیارند و شما اندک و یک حرکت تند می‌تواند برای جریان حق شیعه هزینه‌ساز باشد.

۱. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۲، ص: ۱۱۷

۲. خود قرآن در فهم معانی خویش نکته‌ی مهمی را یادآوری می‌نماید که از آن با عنوان تأویل و رد متشابه به محکم نام می‌بریم.

جمله پایانی نیز بایست در این سیاق معنا شود آنجا که می‌گوید: «فإنه سیأتی علیکم زمان لا ینجو فیه من ذوی الدین إلا من ظنوا أنه أبله و صبر نفسه علی أن یقال [له] إنه أبله لا عقل له». مطمئناً مراد ارزش‌دهی به بلاهت و نادانی نیست بلکه توجه دادن نیروها است به اینکه در این راه پرخطر و بسیار سهمناک بسا فشار به چنین مرحله‌ای برسد و در مقام جهاد با تاکتیک تقیه چاره‌ای جز تحمل چنین صحنه‌هایی نمی‌ماند.

(صدر خبر شریف، محتمل است که خبر مستقل باشد و محتمل است که تمهیدی اخلاقی باشد برای دستور تشکیلاتی ذیل.)